

tudi od učitelja, da jih vzgoja za nebesa ter mu dovoljuje zato pri tem težavnem poslu tudi vsa potrebna sredstva, — torej tudi pokorila t. j. kazni za prestopke in pregreške — da mu je mogoče potem svojo svrho doseči.

Najboljše pokorilo za neubogljive in nemirne otroke je pa domá še zmerom šiba in stari pregovor, da „šiba novo mašo poje“, se še vedno potrjuje. (Dalje prih.)

Svitoslav i Danica.

XXIII. 1870. Tudi za novo leto. Te verstice le pridejo v marsikterem oziru že pozno, pa tudi ne prepozno, ker ponavljati bi jih bilo treba vsak mesec dvakrat, preden bi nekatere vesti in serca pretopile. Več kat. listov jih je že razglasilo in zdí se nam, da nas vést veže jih tudi naznaniti. Slavní profesor Alban Stolz je namreč pod napisom: „Časništvo in katoliški duhoven“ zapisal te-le prav posebnega pomislika vredne besede:

„Razplodila se je poslednji čas kaj silna šega pridiganja, ki na teden in na dan pod videzom naznanil in novín zanikarne ali pa tudi dobre nauke ljudem íše vcepovati, namreč: časništvo. Marsikteri duhovni, ki so sicer dobri dušni pastirji, so v oziru na časništvo tako malomarni in mlačni, kakor bi živeli v tistih stoletjih, ko tiskarstvo še ni bilo iznajdeno. To po nekoliko od tod izhaja, ker naši posnetki v npravstvu in pastirstvu malo ali nič ne govoré o veliki odgovornosti, katero ima duhovni pastir v oziru na tiskarske plodove itd.“ Nato čvrsto govórí o tej dolžnosti ter kaže na najboljši vzgled — na Píja IX. itd. (str. 13). — V vezani besedi je prva pesmica v l. 10 na pr.:

Katoliški družnik.

1. Sem katoljske družbe člen,
Te častí se zveseljujem;
Solčno-čist je moj namen,
Za vse dobro se vojskujem,
In za vero kristijan
Vse storiti sem voljan! | 2. Up je moj Gospodov Križ,
Ga v ljubezni čem nositi;
On mi sveti v paradiž,
Kamor slednjič mi je priti:
Milost daje mi rokó,
Čednost spremlja me v nebó. | 3. Nepremaknjeno stojím,
Četud' skalogrom stresuje;—
Skala mi je sveti Rím,
Papež Pij me navdihuje:
Slava, slava Piju zdaj!
Bog ga živi vekomaj! |
|---|--|---|

Deklica íše rožic.

(Glasovanka str. 301).

1. Deklica mala
Rožic iskala
Je po dolini,
Je po stermini;
Rožic dišečih
Ino cvetečih
Rada bi dala
Jezušku v dar. | 2. Moje sestrice
In tovaršice,
Ali vé véste
In mi povéste:
Ktere so cvetke
Jezušku mar?
Bi položila
Jih na altar? | 3. Veš, o sestríca,
Mlada devica:
Cvetke vse blage
Njemu so drage,
Če le noben'ga
Terna ni vmés;
Krono pa imela
Lil'ja bo bela,
Ki obletela
Ne bo nikdar! |
|--|--|--|

S—v.

Tretja je str. 357 „Na čast sv. Karolu Boromeju“ v 12 kiticah; na pr. bodi:

1. Naj zapoje serce moje
Pesem svet'mu Karolu,
Ki vse boje — dela svoje
Je dar'val na čast Bogu itd. | 11. Znad višave na nižave
Sveti Karol, glej na nas;
Za nas prosi, prošnje nòsi
Naše k Bogu vsaki čas. | 12. Pa v molitve in prosítve
Cerkev tud' preganjano
Zdaj še jemlji, ki na zemlji
Bojeval sí se za-njó. |
|---|--|---|

S—v.

Sv. misijon.

(str. 401).

„Milosti se čas odpira, — Ljudstvo se k misijonu zbira, — O kak' moli in zdihuje, —
Svoje grehe objokuje: — Milost, milost, Oče Večni! — Milost ljudstvu grešnemu! itd.“

V nevezani besedi bodi na razgled: Rim in katoličanstvo (str. 10). Kdo je prost ali svoboden in kdo suženj? Kje je prava ljubezen do revežev (27). „Pogovor o plesu v kazališu. Stara in mlada opica (32). Anathema. S prestola ali „ex cathedra“. Kaj marsikterega katoličana spravi v mlačnost, vnémarnost, v pregrehe ali celo v prosto-mavtarstvo. Kako Pij IX skerbé za deržine. Satanove umetnosti zoper Vatikanski vesoljni zbor. Veliki zbor v peklju (86). Darvino-Durdikovstvo (90). Sv. katoliške Cerkve borbe in njene zmage. Časnikarski motivi in papeževa nezmotljivost. Pervi in tretji Napoleon. Zoper napad na Rim. Pogovor Jezusa z lažnjivo-vernim kristjanom. Kaj so storili in kaj še namerjajo — liberaluhi in mavtarji (351). Ali so res mavtarji tako nedolžni (395)?

Pogovor. Grajšak in šolarček. Grajšak. Kaj tako prevzetno mémo mene štercaš, paglavca? Ne veš več, da sem ti bil undan jabelk dal iz svojega verta? Šolarček. To je že res, ali mi mali smo modrejši od vas bogatih gospodov, kmetov in vertnarjev, boste Vi nam morali poklone delati, se nam odkrivati. Gr. Kako to misliš? Š. Vam dajejo premije, da redite lepo živino, rudeče jabelka, zalo grozdje, vihrovito solato, bogat fižol in debele buče po vertih in mejah: nas pa imajo za toliko modre in popolnoma, da taci posvetnih nagibov ne potrebujemo pri učenji. Gr. Lejte ga smerkovca, sej res ni brez glave! — Snoval je v tem letniku še „Tri mesce na Jutrovem“, veliko in gorko se boril s „Tagblatom“ v „Pelinovcu, Ogledu in Razgledu“, poročal pridno o „Katoliški družbi“ itd. —

„Zgodnja Danica ima tako obširno polje za obdelovanje, tako mnogotere dopise in spise skorej iz vseh delov sveta (hvala pridnim sodelavcem!), tako različne in rodovitne tvarine, in njen namen je tako imeniten, da ga menda ni Slovenca, kteremu bi Danica ne bila mična, koristna, dostikrat prav močno potrebna. Nadjamo se, da prihodnje leto bodo pridne čebelice nove sladke sterdi nanašale v prid našega preljubega naroda. Velik je trud, kterega to delo prizadeva dan na dan skoz celo leto; pomagajte toraj, pišite, naročujte se, spoštovani Slovenci! prav obilno, da se širi olika, bogoljubnost in vnema za našo sveto vero in za vsako pravično reč (416) itd.“ —

28. *Šmarnice Marije Device*. Peti letnik. Spisal L. Jeran, duhoven ljubljanske škofije. V Ljubljani 1870. 8. 284. Nat. J. Blaznik. I. Zlati klas iz Jezusove Cerkve (poduk o kat. cerkvi, papežu, njegovi oblasti, veljavi). II. Rožica iz Marijnega verta ali premislek o kaki lastnosti in čednosti Marije Device. III. Cvetek ali vaja po natori posneta. IV. Naloga v par versticah. Sveta maša. Lavretanske litanije.

XXIV. 1871. „Molitev v sedanji britkosti za našega sv. Očeta“ je prva pesem, katero je poslovenil Svitoslav v le-tem tečaju po latinski himni F. Ks. Karniera od l. 1810 v 13 kiticah (str. 17). Na primer bodi:

1. O Zveličar! z visokosti
Svoje Cerkve glej britkosti,
In terpljenja jo oprosti!	2. Kar je tvoja roka dala —
Dedina je rop postala,
Skruni se nevesta Kralja!	9. Peter, Pavel, o pervaka!
Ki za Cerkev sta vojsaka,
Pija rešita „Križaka!“
12. Ropar z laškimi derhali
Naj svetiša več ne žali,
Čuti naj pravice kali!	13. Glej, na tron se je posádl,
Pa njegov ni, — ga je vkradel;
Verzi Bog ga v svetem jadu (serdu)!	

Vošilo svetemu Očetu Piju za slovesnost pet in dvajsetletnega papeštva je čestitka pesniška (str. 197), katero sta zložila bratec in sestra, pravi Svitoslav, pa jo

je vendar on bistveno opilil in dopolnil za govor v katoliški Besedi. — Sicer pa je Jeran spisal p. za novo leto: Bohinec, Kumljan in Ipavec možujejo o svobodi ali prostosti (str. 14). Velikoserčno iskanje resnice. Svoboda in narodnost. O adresi in resolucijah Ljubljanskih konstitucionalcev v prid Döllingerjevega odpada, govor v kat. pol. Besednici (str. 151). Petindvajsetletnica Pija IX (str. 181). Pogled na 25letnico, govor v kat. Besednici. Pesjarija sestra opičarije (str. 253). Toča pa črna šola (257). Kaj si nakopuje svet, ker rop poterjuje. Ali je olika izvir nejevere? Bav-bav — liberalce pobral I—III (str. 376—392). Pij IX pred zborom v Parizu l. 1860 in Keršansko katolištvo pred sodnjim stolom evropskih držav (str. 399—400 po Vaterl. iz German.). Pij IX v Vatikanu, Viktor Emanuel na Čitoriju, Garibaldi na ulicah. Ali so res reveži poškodovani z darovi za papeža (401)? Za novo leto (415). — Prežalostna, a za tisti čas zelo pomenljiva je opazka, katero ima vredništvo na strani 384:

„Kakor slišimo, tudi v Ljubljani ni brez peržanskih „feuer- in sonnen-anbeterjev“. Te dni je prišel mlad gimnazijalec iz šole in je ves osupnjen svojim ljudem pričel pripovedovati, kakošnega nevérnega profesorja da imajo: „Hören Sie, was uns der Professor erklärt hat, dass es keinen Gott gibt“ itd. — Drugi šum, ki gre po mestu, je ta-le: „Eden profesorjev na gimnaziji je učil, da solnce je tista moč, ki vse vstvarja in ohranjuje, Bog je le ime; mi ga ne poznamo; kateri naj več o njem govorijo, vedó naj manj o njem“ itd. — Drugi je pred katoliško mladino Lutra nad vse povzdigoval; široko-ustno pa učencem pravil: „Kolikor listkov je kdo kupil, toliko grehov odpušenje je dobil!“ ... Naj bi bil saj mož, preden je šel v šolo, v katekizmu iz normalke prebral, kaj so od-pustki, in bi ne bil za sovražniki naše vere lagal ter se pred lastnimi učenci tako neusmiljeno „blamiral“. — Rekli smo, da učenci tako pripovedujejo, in že o drugi priliki je Danica zavračala na oestro dolžnost višjih, da take reči preišejo; zakaj če se to poterdi, bi taki kakor zapeljivec mladine ne eno uro ne smel več v šolo. Če pa tako imenovane „konfessionslozne šolske postave“ tudi take pošastnosti dopušajo, se s tim bolj same sebe obsojujejo“.

„Čudno je, da velik del gospódov, tudi še taci, ki se imajo za bolji, v cerkvi devajo roke v žep, ali pa jih imajo zadej sklenjene na nekem kraju, ki se v čednih družinah še ne imenuje, v Božji hiši jim je pa tisti kraj vender prav ljubo počivališče za roke, klobuk in palico (str. 319)!“

„Petindvajseti letnik prične ob novem letu „Zgodnja Danica“. Tedaj petin-dvajsetletnica; to je tudi za časnik kaj imenitnega, kaj veselega zanj in za častite čitatelje. Sovražniki sv. Cerkve skladajo po več stotisučev za časnike, da z njimi napadajo vero našo, narod naš. Ali ni tedaj nam dolžnost saj kaj malega storiti za katoliški tednik, da se med Slovenci ložej ohrani in bolj rodovitno dela? Danica prav malo da-režljivosti prosi; nobenih skladov in kapitalov; oskerbite ji za vezilo le samo nekoliko obilniših naročil po Slovenskem, da se zmagajo ložej veliki stroški, ki jih tudi vredništvo ima, ne le samo založništvo. — Vsak častiti gospod duhoven svoj list; vsako društvo svoj list; vsaki farovž en iztis posebej za ljudstvo, ki Božje službe čaka, ali po opraviilih pride; po 4—6 umetniših bravev svoj list saj po večih vaséh; gostilnice vsaka svoj list; pa premožniši posestniki sem ter tje posebej zase, tudi marsikteri orglavci in cerkveniki, gg. učitelji, pevstvo svoj list: tako se bo z Danico dober sad razširjal in z Božjo pomočjo bode našemu narodu k vterjenju v sv. veri, k keršanski olik in spodbudi pripomogla čedalje več. Prosimo svoje prijatle, da bi po taki poti delali v korist našega naroda. Gospodje pisatelji za Danico pa z vsakim dobrim spisom gotovo več kot pred polno cerkvijo pridigajo; zakaj nauki ne le, da se nasproti močno beró in listi gredó od roke do roke; ampak se tudi ohranijo za prihodnje čase in pisavci bodo tako koristili narodu,

kadar jih že davno več ne boče tukaj. To naj jih tem bolj spodbuda blagosserčno nam pošiljati obilno dobrih spisov za občinstvo (str. 414)^a itd.

29. *Mladenček Dominik Savio*, gojenec v vstavu sv. Frančiška Salezija v Torinu. V laškem jeziku spisal 1866 duhoven Janez Bosko, vodnik tega vstava. Slovensko vravnal L. Jeran. Založila katoliška družba za Kranjsko. V Ljubljani 1870 — 71 v 4 zvezkih. 8. str. 112. Nat. Eger.

XXV. 1872. „Sveti Martin, škof, patron več duhovnij po Slovenskem“ — je čvrsta pesem l. 43 v 11 odstavkih z nekaterimi zgodovinskimi pojasnili in z razliko, kako naj se poje, kjer sv. Martin ni patron (Glej Drobince l. 1856). Na primer bodi:

1. Fara! svetega Martina,
Varha svojega spoštuj;
Dan njegovega spomina
Kakor praznik posvečuj.
O glej, da ga častiti
Nikolj ne opustiš,
In prav Bogu služiti
Od njega se učiš . . .

9. Star je, željin že umreti,
Iti k Bogu v sveti raj;
Pa volján le je živeti,
Če je še potreben kaj . . .
Svetó na prahu umíra,
Proti še sátanu;
V nebesa se ozira,
Zročí duhá Bogú . . .

V nevezani obliki je spisal p.: Za novo leto. Zatajevanje Kristusovo in kriva vera liberalcev v tem oziru. Kristus je povzdignil tiste, ki jih svet za nič ima; liberalizem v nič deva tiste, ki jih je Kristus povzdignil (str. 9. 25). Kako sta se dva človeka kletvinje odvadila. Antikrist v Rimu in drugod (26). Vlade potrebujejo sv. Očeta (49). Vlade in narodi skušajo, da brez Cerkve in papeža ne morejo biti (105). Judje bogaté, kristjanje siroté. Antikristovstvo. Šola, Cerkev, rudečkarstvo (145). Zoper prostozidarsko kugo. Komú je verjeti: Kristusu ali lažiliberalcem (161)? Tolažilo za boječnike pred jezuiti (186) itd.

„Bolj ko čas napredva v mnogoterih vedah, umetnijah in časnih koristih, bolj je treba tudi cerkvenih časnikov, ki zaznamnujejo povsod pravo stezo med mnogimi zmotami posvetnih prizadevanj, pravi Jeran v vabilu k naročevanju za drugo polovico; potreba je zvezd, ktere med skalovjem in močnimi viharji kažejo varno pot v večnost. Zgodnja Danica si s pomočjo verlih sodelavcev vestno prizadeva to nalogo spolnovati. Vi preblagi Slovenci pa jo pridno podpirajte z obilnim naročevanjem in pisanjem, da toliko lažej spolnuje to dolžnost. Kdor ték dogodb in človeške djanja bistro opazuje, je lahko že vidil, kako je ta in uni v tehtnih rečéh po strani mahnil ali zavil v svojo lastno dušno škodo in v kvar sv. Cerkve, ker katoliško časništvo zanemarja in toraj iz lastnega zadolženja ne vé, kaj je pravo. Ni toraj majhna dobrota, ako duhoven ali drugi rodoljub poskerbí, da katoliški list bolj obilno med narod pride. Brez truda so besede: „Kdor želi kako šestico za Danico dati, da jo bodete med seboj imeli, naj ta in ta dan pride“, pa utegnejo veliko sadú roditi in v vsako duhovnijo med narod nektare iztise spraviti. To je toliko bolj želeti, ker posamezne škofije si čedalje bolj napravljajo svoje lastne liste in dasiravno ni dvomiti, da Danica zarad svoje davno poterjene veljavnosti in daljnih dopisnih zvéz ostane tudi nadalje v vsih slovenskih škofijah razširjena, vender utegne tu ali tam kaki iztis odleteti (str. 208) itd.“ —

Križ. „Od kod je to, da novo-dobarji večkrat sv. podobe in križe iz sob, učilnic, šol mečejo? . . . Huda vest . . . Znano je, da se hudič boji križa. Pošten kristjan križ ljubi; odpadnik, tat in prešestnik se ga boje, toraj ga želé zatreti (214).“ — Pogovor. Prostomišljak pa Zasolivec. — Molitev za sv. Očeta Pija IX. Kaj pravijo nekatoličani o pruski vojski zoper katol. Cerkev? Sveti Oče rimski mladini na mali Šmaren. Svoboda naše sv. katoliške Cerkve (333). Laži-liberalizem (350). Laži-liberalizem je oče rudeč-

karstva (368). Ali sme liberaluh krasti in ropati (385)? Vse naj moli za sv. Cerkev (397. 405) itd.

„Slovenski narod je katolišk narod, je celina brez strank; v stranke razcepiti ga išejo le nekteri liberalci, neprijatli, ali lažnjivi prijatli. O pobožnosti za sv. Očeta, o slavni 25letnici je slovenski narod v velikanskih množicah poterdil, da je res to, za kar se je vedno skazoval, da je popolnoma vdan svoji veri, svoji Cerkvi, vesoljnemu poglavarju rimskemu papežu, da noče nič vediti o kakem brezverstvu v držini, v šoli, ali kjer si bodi. Vsi pravi domoljubi so prepričani, da je dolžnost to edinost v veri našega naroda spoštovati in vterjevati; ne pa motiti je. — Stranke tistih pa, ki hočejo narod voditi, so po podlagi, na kateri delajo, zlasti tri. Eni je glasilo: narod, svoboda in olika in hodi svojo pot, kateri ne moremo priterditi; drugi: vera, domovina, cesar, pa na podlagi decemberskih cerkvenih in šolskih postav (taki se sem ter tje lové, in v tem naj se iše ključ, zakaj da marsikterih početij ne moremo tako iskreno priporočati v našem listu, kakor bi sicer serčno radi); — tretja je enako za vero, domovino, cesarja, toda čisto in nepremakljivo na katoliški, cerkveni podlagi z narodom vred. — Da Danica le poslednjo določno terdi, kar mora tudi vsak pravi katoličan kakoršnega koli stanú, to je slehernemu znano, kdor naš list prebira. V tem pomenu bode Danica, kolikor ji dobrotljivi Bog zmožnosti podelí, tudi v prihodnje delala, in v tem zmislu prosi še zanaprej goreče in izdatne pomoči od vernih slovenskih domoljubov z naročevanjem, pisanjem in razširjanjem našega cerkvenega lista. Kolikor globokeje bodo med narod segali katoliški listi, toliko manj moči bo imelo do njega brezversko in prekucno časništvo, kakoršno se je jelo celo že na šolsko ledino vsilovati. Cerkev in resnica ima veliko sovražnikov, katerim ni nič za Boga, dušo in večnost, ampak vse le za časno, za posvetnost: kaj bo vsakemu izmed nas pomagalo to čez kacih 10—30 let? Bode mar „konfesijsloznost“ zveličala tebe, ali pa naš narod? . . . Toraj edino, serčno in ne-utrudeno na delo za pravo, stanovitno časno in še bolj večno srečo našega preljubega naroda (421)!“

30. *Šmarnice Marije Device*. Šesti letnik. Spisal L. Jeran. V Ljubljani 1872. 8. 304. Zal. Ničman. Nat. Blaznik. Roža ali kraj Marije Device v Sveti deželi. Duhovna roža ali kratek prevdarek, kako bodi kristjan Bogu vdan in darovan (P. Grou). Molitev od kacega svetnika. Cvetlica ali koristna vaja. Rožica ali par odstavkov prelepe pesmi sv. Kazimira „Omni die“ tako, da je v 31 dneh vseh 60 odstavkov poslovenjenih. Na primer bodi:

1. Duša, vsaki dan enaki
Slovez do Marije poj;
Le preslavlja in ponavlja
Njene čednosti, duh moj!

60. Vselej milo tolažilo,
O Marija! njemu daj,
Ki rad poje dela tvoje, —
Sprosi njemu sveti raj!

31. *Popotvanje v Sveto Deželo, v Egipt, Fenicijo, Sirijo, na Libanon, Carigrad in druge kraje*. Obhobil in popisal L. Jeran. Ponatis iz „Zgod. Danice“. V Ljubljani 1872. 8. 424. Zal. pisatelj. Nat. Blaznik. Na prodaj pri M. Gerberju. — „Kdor je posamezne oddelke po Danici kaj prebiral, se je lahko prepričal, koliko raznotere tvarine obsega in pa koliko truda, branja in študiranja je bilo zraven lastne skušnje k temu potreba. Pri vsih nekoliko znamenitših mestih in krajih so zraven družega ob kratkem poznamnjane tudi zgodovinske črtice in sedanji stan. Jutrovo je dandanašnji posebno imenitno in zato se zanašam, da branje te knjige ne bo le samo mično, ampak tudi na več strani koristno“ (str. 112).